

KAVKAZ - ELBRUS 2008

Međunarodna ekspedicija na najviši vrh Evrope

Od Beograda do baznog logora...

Ova godina je za PD »Pobeda« nešto posebno. Pri tom, ne mislimo samo na godišnjicu društva, tačnije 60 godina od osnivanja. Jednostavno kao da su se sve kockice sklopile i to onda kad treba, samo se nižu uspesi. Ekipa ljudi koja nezadrživo napreduje ka vrhovima. Organizuju se akcije, sumiraju se rezultati i komentari su samo u superlativu. Tako treba da ostane i ubuduće, nadamo se da će i drugi krenuti uzlaznom putanjom, i da će planinarenje, kao sport, dobiti zasluženu pažnju i mesto na lestvici koje mu pripada. Do tada, trudićemo se da budemo još bolji, da pokažemo koliko vredimo i koliko nam je stalo do društva u kome živimo.

Ono o čemu ovde želimo da pričamo je jedna fenomenalna akcija, tek završena, vredna pažnje šire javnosti iz više razloga. Krenulo je slučajno, običnim dogovorom o jednom lepom zajedničkom planinarenju sa planinarima iz Slovenije, preciznije Novog Mesta. Ideja o zajedničkom usponu na najviši vrh Evrope, Elbrus, visok 5642 m je vrlo brzo dobila i svoje poklonike i među planinarima iz Hrvatske, Bosne, Makedonije. Brojka od trideset ljudi, koliko je planirano u startu, premašena je. Iz Beograda kreće 48+3 planinara. Iz Slovenije je krenulo 9 planinara, iz Hrvatske 5, iz Bosne 2, iz Makedonije 2, iz Srbije 30.

Naravno, na platou ispod hrama Svetog Save, tog subotnjeg jutra je bilo jako živo. Planinari, prijatelji, rodbina, osmesi na licu, vidi se da svi jedva čekaju da dožive Kavkaz, neki lično, neki kroz priče, sms poruke, fotografije. Slikanje ispred hrama i polazak Lastinim autobusom do aerodroma „Nikola Tesla“.

Planinari retko putuju avionom, posebno ovako velika grupa, ali sve je lepo funkcionisalo, sve obavljeno na vreme, kao da to redovno radimo. Naravno i avion je redovno kasnio, ali s obzirom na ekipu koja je krenula na ovo putovanje, to kašnjenje se nije ni osetilo. Polećemo u 14:10 po balkanskom vremenu. Let Jatovog Boinga 737-300 prolazi u najboljem redu, rutinski uz sokiće i neke otužne instant sendviče. Let je trajao koliko su i rekli, nakih dva i po sata, tako da slećemo u 18:40, i toj razlici u vremenu prilagođavamo naše časovnike.

Na beogradskom aerodromu

A na ruskom aerodromu Šerementijev klasična gužva, ogroman aerodrom, veliki redovi, ali i to prolazimo. Takvu i toliko pozitivne energije ništa nije moglo da poljulja. Čak ni kad su nam rekli da umesto dva planirana, imamo na raspolaganju jedan »ležeći« autobus, doduše na sprat i da će biti spavanje na smenu. Pa dobro, s obzirom koliko put dugo traje, ni ne može se sve vreme spavati. Veoma nas je zanimala ta ruska varijanta autobusa, koji umesto sedišta ima ležajeve, pomalo smo ih zamišljali i kao svemirski brod. U 21h smo upakovani i polazimo. Da su svemirski brod, pa i nisu, ali kako god da izgledaju, olakšavaju putovanje kroz nepregledne stepe, gde je krivina na putu kadar za fotografiju, brdaška skoro da i nema, tek poneko u daljini.

Putovanje dugo traje, čitava 32 sata i na prvu loptu zvuči zastrašujuće, ali nije tako. Ima dosta pauza, druženje je na nivou, svi su lepo raspoloženi, može se čak reći da smo uživali na ovom putu, a nekako i toliko putovanje daje jednu notu više celoj ekspediciji. U 16:23 smo prešli reku Don, svima nam poznatu iz knjige Ruskog klasika Mihaila Šolohova. Zato smo verovatno i zapamtili vreme.

Spavanjac u ležećem autobusu

Nešto što se zove šašlik

U neko doba iza ponoći počinjemo da se penjemo. Pojavile su se i krivine. Sve govori da smo jako blizu. Pojavljuju se i prva svetla, definitivno smo u Prielbrusju i uskoro se naš autobus zaustavlja uspred hotela u naselju Terskol (2200 mnv). Ovde je u planu da provedemo dve noći i da obavimo sve potrebne pripreme za uspon, dozvole, nabavku gasa i hrane, možda i neko parče opreme...

Iako hotel spolja deluje nezavršeno, iznutra je totalno druga priča. Sve sobe nove, uredne, lepo opremljene. Dok polako napolju počinje da sviće, ekipa planinara se ušuškava u snove i maštanja, toliko blizu najvišoj tački Evrope, a ipak i dalje još neviđenoj.

Boravak u ovom mestu do polaska na uspon je prolazio poprilično opušteno. Vremena smo imali dovoljno. U par navrata smo posetili obližnje selo Čeget, šetali pored planinske reke koja protiče pored, svraćali u radnju sa planinarsko- alpinističkom opremom, pokušavali da probamo nešto od tradicionalne ruske kuhinje.

Terskol, nabavka opreme

I dolazi ono najvažnije, sve je spremno za polazaka na planinu, onu pravu, uvek prekrivenu snegom. U 8:30 spremno čekamo, ali papirološke formalnosti čine da polazimo oko 10h. Par kilometara minibusevima a onda sistemom žičara sa kabinama izlazimo do stanice Mir 3450 mnv. Odatle kreće jednosedežnica do lokacije ucrtane na karti kao Barrel Hat. Izuzetno brzo smo izašli do 3700 m i postavljamo prvi bazni kamp. Raspoloženje na nivou, ali da bi tako i ostalo po završetku silazimo na nižu visinu i trudimo se da ostanemo neko vreme, a onda lagano krećemo nazad. Aklimatizacija je jako bitan element u usponu i treba povesti računa da se sprovodi što je moguće lakše i pravilnije. Merimo saturaciju; rezultati su korektni, ipak kod nekih planinara se javlja glavobolja, što obzirom na visinu i visinsku razliku se može smatrati normalnim stanjem.

Čekamo na žičaru

Žičara i Elbrus

Za sada nas vreme služi sasvim korektno, dobro smo osigurali šatore i proveli smo mirnu noć.

Prvi bazni kamp

Pripreme za konačan uspon...

Ujutro dolaze ratraci po stvari, pakujemo se, ratraci sa stvarima, mi bez stvari, pravac drugi bazni kamp - Prijut 11 (4050 mnv, po Rusima 4160 mnv). Ovde ostajemo sledećih 4-5 dana, barometar pokazuje pad pritiska, vremenska prognoza takođe nepovoljna. Bazni kamp postavljamo što bolje možemo, koristimo sva raspoloživa sredstva i svo znanje koje smo do sada stekli.

Vreme se definitivno kvari, ipak u 15:30 krećemo na aklimatizacioni uspon. Elbrus je poznat po tome što se vreme može promeniti bukvalno u roku od 15 min. To je i razlog što ova planina, svake godine, u proseku odnese 22 života. Kad sija sunce prelepo je, staza se lako uočava, obeležena je zastavicama. Ali kad se vreme pokvari, staza se lako gubi i postoji mogućnost upadanja u ledničke pukotine.

Prva aklimatizacija

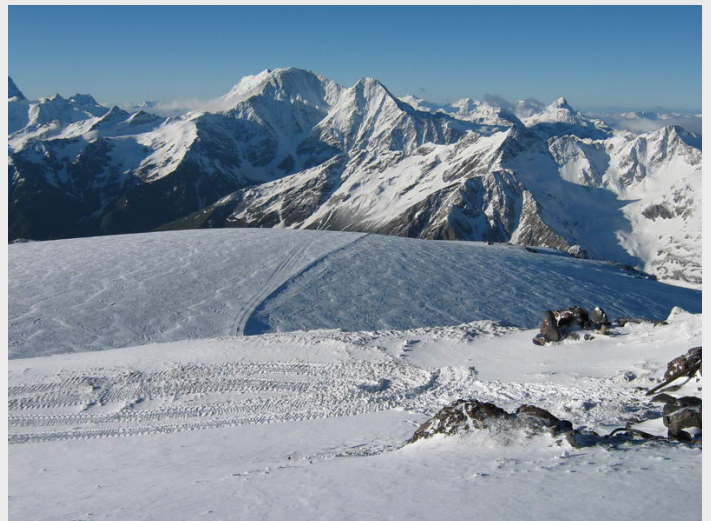

Aklimatizacija

Mi smo se trudili da budemo što bolje opremljeni, 6 radio stanica, 5 gps uređaja i iskusno vođstvo. Opuštanja ovde nema, sve vreme se mora paziti koliko god delovalo bezazleno. Kretanje u koloni se podrazumevalo. U toku ovog uspona izlazimo na 4550 m. Što smo se više penjali, to su se vetar i sneg pojačavali. A sneg neki čudan, kuglice prečnika 1-2 mm, zabada se u nezaštićene delove tela, kojih smo se trudili da ne bude, ali ih je očito bilo. Neko vreme provodimo na toj visini, otprilike koliko traje jedna duža planinarska pauza i vraćamo se do baznog kampa, do voljenih nam šatora, neko i do planinarskog doma.

Sutra nas je čekao još jedan planirani aklimatizacioni uspon, a onda treba da padne odluka kad krenuti na vrh. Vremenska prognoza je nepovoljna, vrednosti za vetar i temperaturu na vrhu totalno zastrašujuće. Da li će nam se dogoditi da ne popnemo vrh zbog loših vremenskih uslova, da li je tako nešto uopšte moguće? Imali smo samo jedan rezervni dan, da li je to dovoljno? Verovatno su ova pitanja i mučila neke članove ekspedicije, ali većinu nisu, jednostavno nije bilo šanse da nas nešto spreči u nastojanjima, ma nismo ni pomišljali da bi nešto moglo da nas zaustavi.

Sledećeg dana našeg boravka na stanici Prijut 11 planiran je uspon do stene Pastuhove. Celu noć sneg nije prestajao da pada, udari vetra ponekad i zastrašujući, vidljivost skoro nikakva, a većina ekipe u 8 ustaje, nestrpljivo čekajući uspon. Odluka vođstva je da se krene u podne, pa se vraćamo standardnim aktivnostima. Lepo je kad imate viška vremena, mada dosta odlazi na topljenje snega, filtriranje vode, spremanje hrane. Topli napitci u ovim uslovima jako prijaju, jednostavno na ovim visinama sreću čine male stvari. A kako god, bili smo srećni, malo i nestrpljivi. Neki malo više, pola sata pre zakazanog vremena veći deo ekipe je spremno stajao sa rančevima na leđima.

Pogled ka planinama

Po jako lošem vremenu izlazimo na visinu 4650 m, stena Pastuhova. Svi se lepo osećaju, još da nas prati i lepo vreme i sve bi bilo fenomenalno. Ali ima ona narodna izreka: što te ne ubije - čini te jačim. A aklimatizacioni usponi nam ne padaju teško, izuzetno su nam potrebni. Boravimo neko vreme na ovoj visini i vraćamo se. U glavama razne misli, ako

vreme ovako nastavi da nas služi, da li ćemo uspeti da izdržimo i da se popnemo na vrh, koliko to gore može da duva, da li se to može podneti?

Kod stene Pastuhove

Nekako spontano se okupljamo u planinarskom domu na Prijutu. Unutra i grupa Amera. Njihov vodič planira da krenu sutra rano ujutro i da ratrakom izađu do 4800 mnv, kaže i da su dotle oblaci i da je iznad lepo vreme. Kako su prošli ne znamo, ali mi odlučujemo da i sutra pravimo uspon samo aklimatizacije radi, da se popnemo možda neki metar više, a opet da sačuvamo što više snage. Na uspon krećemo u subotu, to nam je i poslednji dan kada možemo. Dobro je što imamo tu mogućnost, nekako je i normalno da se planiraju i rezervni dani, planina je to.

Izgleda kao da pada sneg

Malo je i hladno

Ah, naše radosti kada je oko tri sata ujutro, prestao vetar. Pravimo i taj treći aklimatizacioni uspon ka vrhu. Skoro sve kao prethodnog dana, samo što sada jedna manja grupa planinara nastavlja još nekih 150 metara visinske razlike da savlada. Nekako, vrh je tu, loše nas je vreme mučilo, hajde da se popnemo još malo, da mu budemo bliže, da vidimo kako ćemo se osećati. Mada sve se znalo, do takozvanog Sedla izlazi većina, a posle samo oni najspremniji, oni koji će dobro podneti razređen vazduh i visinsku razliku.

Grupa izlazi iznad stene Pastuhove, to je mesto gde postoji mogućnost da se podigne još par šatora, ali samo par. Međutim, sve je naravno zauzeto, vetar jako duva i zasigurno oni su spavali nemirnije od nas. Trudimo se da boravimo što duže, upoznajemo se sa ljudima, svi su rešeni da ujutro krenu ka vrhu, možda im malo i zavidimo, za 650 metara su bliži nego mi. Ali takav je Elbrus, u tome je njegova težina.

Konačan dogovor u baznom kampu. Polazak u 1 sat iza ponoći, dereze i cepin obavezno, uže samo jedno po grupi naveza, sve radio stanice, minimalno tri litra vode, par snežnih klinova za gelender... Sve dogovoreno u najsitnije detalje i polazimo na završne pripreme. Svaki minut sna je bitan, a zna se unapred, kada bude najlepše ustajemo i polazimo na uspon, tako to uvek biva. Ali kako dobiti minute kad topljenje snega traje satima. Ipak uspeći smo da ugrabimo par sati pre poziva za ustajanje.

I boje su nestale od hladnoće

Uspon na vrh Evrope...

Jedan sat iza ponoći formiranje grupe naveza, i krećemo. Naravno odmah sa derezama, sneg je zaleđen i ovako je bilo jedino bezbedno. Napredujemo lagano, prvih nekoliko sati pravimo pauze na oko pola sata, napredujemo oko 300 metara visine na sat, a onda usporavamo, češće se odmaramo, Pauze su na 15 minuta, a brzina uspona oko 200 metara za sat vremena. Izuzetno je hladno, duva vetar, gledamo kako sunce izlazi, pogled je fenomenalan, ali to sunce nikako da nas ogreje. Gledano po termometru bilo je svega -7°C . Ali zbog velike vlažnosti i vetra izgledalo je kao da je minus beskonačno. Tek negde oko 8 sati je to sunce došlo i do nas, ali samo onako, zubato.

Mislili smo da će uspon dugo trajati, ali nismo osećali vreme, jednostavno smo se prijatno iznenadili kada je bilo 11 sati, prava velika pauza na Sedlu, deset sati kako se penjemo. Nije delovalo da je toliko prošlo.

Sada je situacija malo liberalnija. Veći deo grupe je odlučio da odmori, čak i doručkuje, a ekipa najupornijih i najželjnijih da sebe vidi na vrhu, posle kraćeg dogovora nastavlja. Ovo je i najopasniji deo uspona. Idemo lagano, najlepši deo uspona je pred nama, trudimo se da uživamo u svakom trenutku. Naporno je, ljudski organizam nije naviknut na toliku visinsku razliku, teško je podnosi, ali uspevamo. Lagano, kako je ko mogao tako je išao.

Pred sam vrh

Prva trojka izlazi nešto pre dvanest sati, a na vrh se izlazilo do 2 sata. Na licima sreća, zadovoljstvo zbog savladanih napora, ipak želja za uspehom je bila veća. Kada se nešto želi, način će se naći, i tako je i bilo.

Panoramski pogled sa vrha na planinare koji pristizu

33+3 planinara na najvišem vrhu Evrope, 5 različitih država, a toliko sličnosti.

Kažu da planina čini čoveka boljim, definitivno je to istina, a kad je ova planina u pitanju, mislim da to dolazi posebno do izražaja. Gotovo je sigurno da na neki vrh odavno nije krenula ovakva ekipa ljudi, toliko kvaliteta, to se definitivno retko viđa. Vrh napuštamo nešto pre 3 sata popodne, počinju opet da se gomilaju oblaci, ali možemo samo da uživamo u pogledu na njih, ka nama neće krenuti, i sve vreme spusta ćemo imati lepo vreme. Zaslužili smo, zar ne?

Naravno planina je osvojena tek kada siđete, a jedno od pravila Elbrusa je da morate sačuvati snagu za povratak, a kako kad je želja toliko jaka? Tako što imate prijatelje pored vas, koji će vam vrlo rado pomoći prilikom spusta. Kad noge ne slušaju ruka pomoći je tu, ako se ne može drugačije nego četvoronoške, naći će se već neki prusik i cepin da vas osiguravaju. Tako da svi bezbedno silazimo i sve prolazi u najboljem redu, do mraka svi bezbedni u baznom kampu. Uživanje u ukusu uspeha i zasluženi odmor.

Sedlo

Nastradali

Otvaramo oči, predivno sunčano nedeljno jutro na Prijutu 11. Ekstremni napori su iza nas. Dan za povlačenje sa Elbrusa. Sledećih par sati uživamo u pogledu, fotografišemo okolne snežne vrhove. Lagano se pakujemo, sklapamo šatore. U 11h dolaze ratraci po nas i naše stvari, deo planinara ne želi da se spušta guseničarima, tako da dalji put nastavljaju pešaka. Iskravamo se kod stanice Mir na 3500 m. Do stanice Azau na 2350 m spušta nas gondola. Kao u nekom SF filmu, odjednom drugi svet, nema snega, kao da smo teleportovani. Osvežavamo se u jednom lokalu i nastavljamo put do hotela.

Pakovanje stvari na ratrak

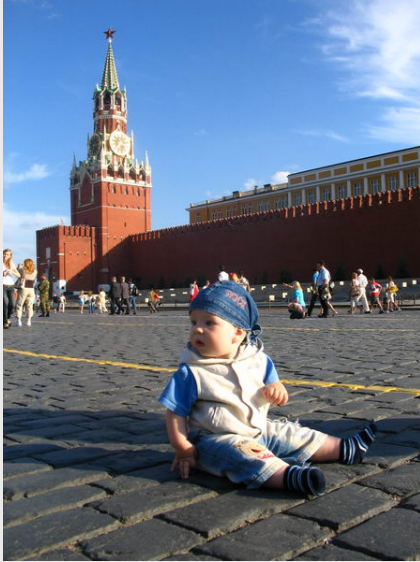
Oko 13h stižemo u hotel. Ostavljamo stvar i bez previše razmišljanja jurimo ka tuš-kabinama. Ručamo i odlazimo u šetnju, koristimo svaki trenutak za razgledanje Terskola, kupovinu suvenira i naravno za pivo. U večernjim satima, posle večere imali smo mali skup – retrospektiva događaja "Kavkaz 2008", nakon toga sladili smo se uz jednu rođendansku tortu. Veselje se preselilo u kafić na spratu do kasnih sati...

Sutradan stajemo nešto ranije, doručujemo i oko 10h krećemo za Moskvu. Put do Moskve je jako monoton, na sreću ekipa u autobusu je jako pozitivna, tako da i ne osećamo dosadu. Sve vreme je pravac i samo pravac, čak nema ni naselja. Sa leve i desne strane su livade, kukuruz, pšenica.

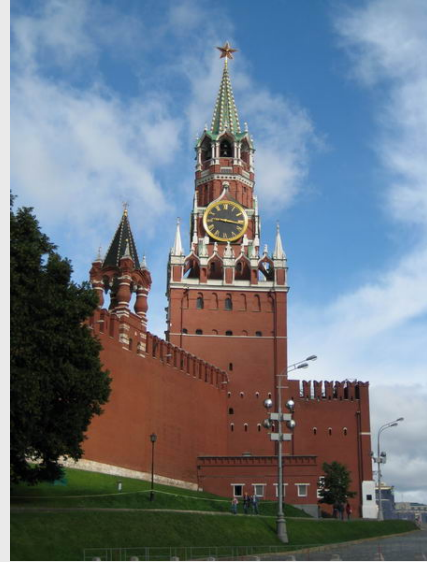

Putovanje traje oko 30 sati sve zajedno sa pauzama. Kilometar po kilometar, sat po sat, u Moskvu stižemo sledećeg dana u poslepodnevnom časovima. Smeštamo se u hotel. Malo kasnije odlazimo do centra Moskve, većina nas je po prvi put u tako velikom gradu.

Koristimo čuveni metro, dolazimo do Crvenog trga, fotografišemo zanimljivosti. Nakon toga svako odlazi na svoju stranu, jedni pokušavaju da probaju nešto od tradicionalnih Ruskih specijaliteta, drugi nastavljaju dalje sa razgledanjem centra grada. Zapažanje: Crveni trg je prepun turista iz celog sveta. Moskva važi za najskuplji evropski grad, imali smo prilike da se uverimo u to. Polako je počelo da se smrkava i vreme je bilo da se vratimo u hotel. A u hotelu, jedna mala svečanost. Dodela knjižica i znački „АЛЪПИИНИСТ РОССИИ“ svim učesnicima koji su stali na vrh zapadnog Elbrusa, 5642m.

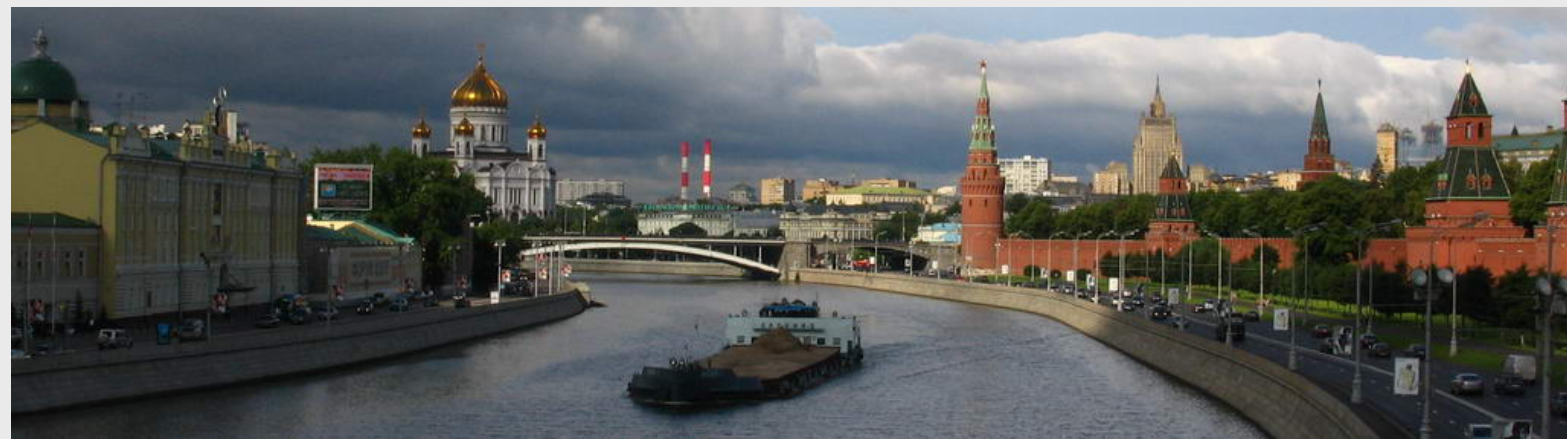

Savremeni Ruski bebac na pločniku Crvenog Trga

Crveni Trg - detalj

Prepodnevni sati drugog dana boravka u Moskvi i poslednjeg dana ove naše ekspedicije, bili su predviđeni za reprizno razgledanje grada, za one koji su hteli. Opet metro, opet Crveni trg, Kremlj... Ovog puta smo imali malo više vremena za razgledanje, fotografisanje, kupovinu suvenira. Turista više nego prethodnog dana, obilazimo Kremlj i okolinu.

Panoramski pogled na Moskvu

U hotel se vraćamo nešto pre 13h, uzimamo stvari i krećemo ka aerodromu. Zbog jako velikih gužvi u saobraćaju valja krenuti ranije. Stižemo na aerodrom i sledećih par sati dosadu ubijamo razgledajući lokale. Obavljamo čekiranje, prolazimo dobar pretres, sve po standardu. Let naravno opet kasni... Sa moskovskog aerodroma se otiskujemo oko 19:30, let je trajao 2,5h. Beograd!

Na surčinskom aerodromu nas dočekuju „Pobedaši“, rodbina, prijatelji... Čestitaju nam, a dame dobijaju i cveće. Još ne možemo da poverujemo da je završeno. Lepo je kad te dočekaju sa osmehom, kad ti je srce puno sreće i radosti, kad znaš da si uspeo u nečemu što si toliko želeo

Za planinare iz Slovenije, Bosne, Hrvatske i Makedonije, ovo nije kraj puta, očekuje ih još jedno višesatno putovanje do njihovih domova. Rastajemo se, sa željom da se uskoro opet vidimo...

Ovde možete preuzeti [mapu Elbrusa](#) i [Google-Earth](#) putanje naše grupe. [Statistika uspona](#) (word dokument)

Galerije fotografija na sajtu www.beogradac.com: [Kavkaz](#) i [Moskva](#)

Tekst: Zoran Čubrilo; Milan Pamučar

Fotografije: Svetlana Veljković, Dobrila Vujić, Darko Torgašev, Zoran Čubrilo